

**НАЦРТ
ЗАКОНА О НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ**

У Београду, март 2005. године

САДРЖАЈ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ	4
Предмет закона	4
Научноистраживачка делатност	4
Начела научноистраживачке делатности	4
Циљеви научноистраживачке делатности	5
Научне слободе	5
II. ПЛАНИРАЊЕ И ОСТВАРИВАЊЕ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ	6
1) Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије	6
2) Програми од општег интереса за Републику Србију	6
III. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА И РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ	7
1) Национални савет за научни и технолошки развој	7
Састав Националног савета	8
Надлежност Националног савета	8
Рад Националног савета	9
2) Одбор за акредитацију научноистраживачких организација	10
Надлежност Одбора за акредитацију	10
Поступак акредитације	11
3) Матични научни одбор	12
Састав матичног научног одбора	12
Надлежност матичног научног одбора	13
4) Заједница института Србије	13
5) Министарство надлежно за послове научноистраживачке делатности	14
IV. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	14
Институције од националног значаја	15
Високошколске установе	15
V. ИНСТИТУТИ	15
1) Оснивање, организовање и обављање научноистраживачке делатности од општег интереса	15
2) Врсте института	17
а) Научни институт	17
б) Истраживачко-развојни институт	18
Центар изврности	18
Употреба и коришћење назива институт	19
Облици сарадње научноистраживачких организација и учешће института у високом образовању	19
Приватизација института	20
VI. ОРГАНИ У ИНСТИТУТУ	20
1) Именовање органа у институту чији је оснивач Република	20
Управни одбор	20
Директор	21
2) Научно веће у институту	22

VII. VOЂEЊE EBИДЕНЦИЈE	22
VIII. ИСТРАЖИВАЧИ	23
Дефиниција истраживача	23
Звања истраживача и еквиваленција звања	24
Поступак избора у научноистраживачка звања	25
Поступак избора у научна звања	25
Поступак избора у истраживачка звања	26
Трајање звања и поступак реизбора	27
Учешће истраживача у настави	28
Заслужни научник	28
Награда за научно достигнуће	29
IX. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ИНСТИТУТУ	29
X. ФИНАНСИРАЊЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ	30
Извори финансирања	30
Финансирање програма од општег интреса за Републику Србију	30
Финансирање институција од националног значаја	32
Порески подстицаји	32
XI. НАДЗОР	32
XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	32

НАЦРТ ЗАКОНА О НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се основе система научноистраживачке делатности у Републици Србији, и то: планирање и остваривање општег интереса у научноистраживачкој делатности, обезбеђивање квалитета научноистраживачког рада и развоја научноистраживачке делатности, општа начела оснивања, организације и управљања организацијама које обављају ову делатност, услови и критеријуми за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, стицање научноистраживачких звања, финансирање програма од општег интереса, као и друга питања од значаја за обављање научноистраживачке делатности.

Научноистраживачка делатност

Члан 2.

Научноистраживачка делатност је од посебног интереса за свеукупни развој Републике Србије у процесу стварања друштва заснованог на знању, а заједно са високим образовањем, главни је чинилац и покретач привредног и укупног друштвеног развоја.

Научноистраживачка делатност, као делатност од посебног интереса за Републику Србију, саставни је део међународног научног, образовног и културног простора, односно европског истраживачког простора.

Члан 3.

Научноистраживачка делатност, у смислу овог закона, је систематски стваралачки рад предузет ради откривања нових знања, с циљем подизања општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвеног развоја, укључујући и развој технологија и њихову примену.

Члан 4.

Научноистраживачка делатност се остварује: основним, примењеним и развојним истраживањима и оспособљавањем кадра за научноистраживачки рад.

Начела научноистраживачке делатности

Члан 5.

Научноистраживачка делатност заснива се на следећим начелима:

1. слободи и аутономији научноистраживачког рада,
2. јавности научноистраживачког рада и резулата тог рада,
3. научној и стручној критици,

4. примени међународних стандарда и критеријума у вредновању квалитета научноистраживачког рада,
5. конкурентности научних програма и пројеката,
6. етике и одговорности научника за последице свог рада,
7. повезаности са системом високог образовања,
8. међународне научне и технолошке сарадње,
9. бризи за одрживи развој и заштиту животне средине.

Циљеви научноистраживачке делатности

Члан 6.

Циљеви научноистраживачке делатности су:

1. убрзани развој науке, технологије и образовања ради подстицања привредног развоја, повећања друштвеног производа и подизања стандарда грађана и квалитета живота,
2. очување и развој општег фонда знања, као услов за укључивање у светске интеграционе процесе,
3. очување и развој укупних научноистраживачких потенцијала (научноистраживачких и образовних институција, научних кадрова и научноистраживачке инфраструктуре), с циљем успостављања и изградње националног научноистраживачког система,
4. подизање општег нивоа технологија у привреди и обезбеђивање конкурентности роба и услуга на домаћем и светском тржишту,
5. успостављање међународне научне сарадње ради брже интеграције у светске привредне, друштвене и културне токове и укључивање у европски истраживачки простор,
6. усмеравање друштва ка иновацијама, стварању културног амбијента и стваралачког образовања у циљу очувања цивилизацијске баштине и националног идентитета.

Научне слободе

Члан 7.

Научни рад је слободан и не подлеже никаквим ограничењима, осим оних који произилазе из поштовања етичности у научноистраживачком раду, заштите људских права, као и заштите животне средине.

Научни рад подлеже научној критици.

Слобода научног рада и стваралаштва огледа се у слободи научног делања, слободи избора метода истраживања, слободи објављивања и представљања научних резултата, као и у слободи избора метода интерпретације научноистраживачких достигнућа.

II. ПЛАНИРАЊЕ И ОСТВАРИВАЊЕ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

1) Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије

Члан 8.

Ради планирања и остваривања дугорочних стратешких циљева, приоритета и праваца научног и технолошког развоја, Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) доноси Стратегију научног и технолошког развоја Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија), на предлог Националног савета за научни и технолошки развој. У поступку доношења Стратегије, о тексту Нацрта стратегије води се јавна расправа у којој учествују све релевантне научноистраживачке и образовне институције, као и најшира научна и стручна јавност у Републици.

Члан 9.

Стратегија се усаглашава са стратегијом општег привредног и друштвеног развоја Републике Србије.

Стратегија утврђује нарочито: циљеве који се у области науке и технолошког развоја желе постићи на нивоу Републике, приоритете и правце научног и технолошког развоја; проценат издвајања за научноистраживачку делатност из буџета Републике, привреде и из других извора; научне области и уже научне дисциплине које треба посебно развијати и материјално подржавати ради достизања циљева у развоју Републике; приоритетне потребе у науци и технолошком развоју и приоритети улагања у научноистраживачке програме и пројекте; материјалне и системске претпоставке за реализацију Стратегије, динамику и фазе реализације; управљање; и друге елементе од значаја за спровођење Стратегије.

Стратегија се доноси на период од десет година, а измене и допуне Стратегије врше се по поступку предвиђеном за њено доношење.

Стратегија се остварује путем програма од општег интереса, утврђених овим законом.

2) Програми од општег интереса за Републику Србију

Члан 10.

Програми од општег интереса за Републику Србију су:

1. Програм основних истраживања,
2. Програм истраживања у области технолошког развоја,
3. Програм трансфера знања и технологија и подстицања примене резултата научноистраживачког рада,
4. Програм научноистраживачког рада Српске академије наука и уметности и Матице српске,
5. Програм обезбеђивања и одржавања научноистраживачке опреме и простора за научноистраживачки рад,
6. Програм међународне научне сарадње од значаја за Републику,
7. Програм развоја информатичког друштва,
8. Програм усавршавања кадрова за научноистраживачки рад,

9. Програм подстицања младих и надарених за научноистраживачки рад,
10. Програм набавке научне и стручне литературе из иностранства и приступа електронским научним и стручним базама података,
11. Програм издавања научних публикација и одржавања научних скупова,
12. Програм подстицаја активности научних и стручних друштава које су у функцији унапређивања научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и технике и старања о очувању научне, технолошке баштине,
13. Други програми, у складу са усвојеном стратегијом и овим законом.

Програме из става 1. овог члана доноси Национални савет за научни и технолошки развој.

Програме из тач. 1 и 2. овог члана, Национални савет за научни и технолошки развој доноси за сваки нови циклус истраживања, најмање 6 месеци пре истека рока за реализацију текућег циклуса истраживања у овим областима.

III. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА И РАЗВОЈА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 11.

За обезбеђивање квалитета научноистраживачког рада и развој научноистраживачке делатности у Републици Србији одговорни су:

1. Национални савет за научни и технолошки развој,
2. Одбор за акредитацију научноистраживачких организација,
3. Матични научни одбори,
4. Заједница института Србије,
5. министарство надлежно за послове научноистраживачке делатности (у даљем тексту: **Министарство**),
6. комисије, савети, одбори и друга тела и организације, у складу са овим законом.

1. Национални савет за научни и технолошки развој

Члан 12.

Ради утврђивања политике научног и технолошког развоја у Републици Србији, обезбеђивања квалитета научноистраживачког рада, развоја и координације научноистраживачке делатности, оснива се Национални савет за научни и технолошки развој (у даљем тексту: **Национални савет**), као највише научно тело у Републици Србији.

Национални савет, заједно са Министарством, координира укупну политику у области научноистраживачке делатности у Републици, и сваке године подноси извештај Влади о стању и развоју ове делатности у Републици.

Састав Националног савета

Члан 13.

Национални савет има 17 чланова из реда академика, научника, професора универзитета и привредника.

Чланове Националног савета именује и разрешава Влада.

Чланове Националног савета именује Влада, и то: шест чланова из шест области наука на предлог Заједнице института Србије, шест чланова из шест области наука, на предлог Конференције универзитета, једног члана на предлог Српске академије наука и уметности, једног члана на предлог Матице српске, једног члана на предлог Привредне коморе Србије, а један члан је из дијаспоре.

Области наука из става 3. овог члана су: природно-математичке, техничко-технолошке, медицинске, биотехничке, друштвене и хуманистичке науке (у даљем тексту: **области наука**).

Министар надлежан за послове науке је члан Националног савета, по положају.

Чланови Националног савета су признати научни и стручни ауторитети у домаћој и светској науци, у звању научног саветника и редовног професора универзитета.

Национални савет има председника и заменика председника који се бирају из реда чланова.

Мандат чланова Националног савета траје пет година, уз могућност још једног избора.

Влада може разрешити члана Националног савета, и пре истека мандата, и то: на лични захтев, ако прекрши Пословник о раду Националног савета, као и на образложен захтев овлашћеног предлагача.

Надлежност Националног савета

Члан 14.

Националног савет:

1. прати стање и развој научноистраживачке делатности у Републици,
2. утврђује предлог Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије,
3. разматра и даје мишљење о законима и другим прописима из области научноистраживачке делатности,
4. доноси програме од општег интереса за Републику Србију,
5. прати остваривање Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије и предлаже њене измене и допуне,
6. доноси акт о избору, вредновању и финансирању Програма основних истраживања и Програма истраживања у области технолошког развоја, као и акт о финансирању других програма од општег интереса за Републику Србију, за сваки програм посебно,
7. предлаже Министарству научне области, гране и дисциплине за које се оснивају матични научни одбори,

8. доноси акт о поступку и начину вредновања (квантификацији) научноистраживачких резултата истраживача, на предлог матичних научних одбора,
9. утврђује стандарде и критеријуме за вредновање научноистраживачког рада и поступак акредитације научноистраживачких организација,
10. доноси акт о додели, потврђивању или одузимању статуса центра изврсности, на предлог Одбора за акредитацију,
11. одлучује у другом степену по жалбама у поступку акредитације научноистраживачких организација,
12. одлучује у другом степену по жалбама истраживача на одлуку Матичног научног одбора о избору у звање,
13. остварује мађународну научну и технолошку сарадњу, као и сарадњу са одговарајућим телом у области високог образовања, и другим органима и организацијама,
14. додељује награде за научно достигнуће,
15. додељује звање заслужног научника,
16. доноси пословник о раду,
17. обавља и друге послове, у складу са овим законом и пословником о раду.

Рад Националног савета

Члан 15.

Национални савет ради на седницама.

Рад Националног савета је, по правилу, јаван.

За обављање послова из своје надлежности, Национални савет може да образује комисије, одборе и друга стручна и радна тела (у даљем тексту: **радна тела**).

Стручне и административне послове за потребе Националног савета и његових радних тела обавља Министарство.

Средства за рад Националног савета и његових радних тела обезбеђују се у буџету Републике.

Национални савет доставља Влади извештај о свом раду, најмање, једанпут годишње.

Начин рада и одлучивања регулише се пословником о раду Националног савета.

Кад Национални савет разматра питања која чине део укупне политике Републике у области науке, образовања, здравства, привреде, уметности и културе, тада усаглашава ставове са одговарајућим органима, телима и институцијама у чијој су надлежности питања из тих области.

2. Одбор за акредитацију научноистраживачких организација

Члан 16.

Под акредитацијом у овом закону подразумева се поступак провере испуњености услова института за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, као и утврђивање статуса центара изврсноности.

Одбор за акредитацију научноистраживачких организација (у даљем тексту: **Одбор за акредитацију**) је независно стручно тело које се у свом раду придржава начела стручности, објективности и међународно признатих стандарда и критеријума.

Члан 17.

Одбор за акредитацију именује министар на предлог матичних одбора.

Одбор за акредитацију има 17 чланова, по два члана за сваку научну област и пет представника Министарстава надлежних за науку, заштиту животне средине, привреду, енергетику и рударство, телекомуникације и пољопривреду.

Мандат чланова Одбора за акредитацију траје четири године уз могућност поновног избора.

Члан Одбора може да буде разрешен и замењен пре истека мандата на лични захтев, ако прекрши Пословник о раду Одбора.

За потребе спровођења појединачног поступка акредитације, Одбор за акредитацију образује Стручни тим оцењивача, који оцењује испуњеност услова института за обављање научноистраживачке делатности, односно утврђује услова за стицање статуса центара изврсноности.

Статус оцењивача може да стекне овлашћени оцењивач система квалитета на основу јавног позива који расписује министарство једном годишње.

Подзаконским актом ближе се уређује рад Одбора.

Радам Одбора за акредитацију руководи председник којег именује Министар, из реда чланова одбора.

Надлежност Одбора за акредитацију

Члан 18.

Одбор за акредитацију:

1. предлаже Националном савету критеријуме и поступак за акредитацију научноистраживачких организација, као и критеријуме и поступак за избор оцењивача,
2. спроводи поступак акредитације постојећих и нових института, у складу са Правилником,
3. оцењује да ли научноистраживачка организација, или њен део испуњава услове за стицање статуса центра изврсноности,

4. оцењује да ли су испуњени услови за промену статуса регистрованог института, односно центра изврсности,
5. остварује сарадњу са одговарајућим телима на националном нивоу, а посебно у области високог образовања,
6. остварује међународну сарадњу у области вредновања научноистраживачког рада са одговарајућим телима и институцијама у оквиру европског истраживачког простора,
7. доноси пословник о раду,
8. обавља друге стручне послове, у складу са актом о оснивању и овим законом.

Одбор за акредитацију може ангажовати (по позиву) признатог научника или стручњака из иностранства ради обављања одређених послова из своје надлежности.

Поступак акредитације

Члан 19.

Одбор за акредитацију спроводи поступак акредитације сваке четири године (редовни поступак), или у краћем року, на захтев научноистраживачке организације, оснивача научноистраживачке организације или Министарства (ванредни поступак), за институте, који се налазе у Регистру института, као и за потврђивање или одузимање статуса центара изврсности.

Редовни поступак покреће Министарство најмање 90 дана пре истека рока за који важи акредитације.

У случају оснивања института, оснивач подноси захтев за акредитацију Одбору за акредитацију.

Стручни тим оцењивача подноси извештај Одбору за акредитацију о испуњености услова института за обављање научноистраживачке делатности. Овај извештај мора да буде доступан јавности најмање 15 дана. На извештај могу да се доставе приговори.

На основу извештаја Стручног тима оцењивача, Одбор за акредитацију доноси одлуку о акредитацији и доставља је Министарству и оснивачу, најкасније 90 дана од дана пријема захтева.

Одлука Одбора за акредитацију може да гласи: услови су испуњени (позитивна одлука), или: услови нису испуњени (негативна одлука). Ако услови нису испуњени, Одбор за акредитацију може да пропише шта и у коме року оснивач треба да уради да би се испунили услови, после чега Стручни тим оцењивача поново проверава испуњеност услова.

Стручни тим оцењивача у обавези је да Одбору за акредитацију преда извештај о испуњености услова у року од 30 дана од дана истека рока из претходног става овог члана.

На основу позитивне одлуке о акредитацији, институт који се оснива стиче право уписа у регистар Министарства, а већ регистровани институт стиче право продужења уписа.

Оснивач института, односно институт може да поднесе жалбу (приговор) Националном савету у року од 30 дана од дана добијања негативне одлуке о акредитацији. Министарство може да наложи Одбору за акредитацију да понови поступак ако утврди неправилности у раду Стручног тима оцењивача, односно Одбора за акредитацију.

Оснивач института, односно институт који је добио негативну одлуку о акредитацији, има право да понови захтев за акредитацију, после годину дана од дана пријема одлуке.

Поступак за доделу статуса центра изврсности или промену статуса института спроводи се на исти начин као у случају акредитације. Захтев подноси научноистраживачка организација.

3. Матични научни одбор

Члан 20

Ради обављања послова стицања научних звања, министар надлежан за послове научноистраживачке делатности (у даљем тексту: **министар**) образује матични научни одбор, као стручно тело за одређену научну област, грану или дисциплину.

Национални савет предлаже за које ће се научне области, гране и дисциплине образовати матични научни одбори.

Састав матичног научног одбора

Члан 21.

Матични научни одбор има седам чланова, које именује министар са листе кандидата.

Предлоге кандидата за листу из става 1. овог члана, на основу јавног позива Министарства, предлажу научноистраживачке организације.

Чланови матичних научних одбора за одређену научну област, грану и дисциплину именују се из реда истакнутих истраживача у звању научног саветника или редовног професора.

Мандат чланова матичног научног одбора траје три године, уз могућност још једног избора.

Председника матичног научног одбора и заменика председника бирају чланови Одбора, већином од укупног броја чланова.

Министар може разрешити члана Матичног научног одбора, и пре истека мандата, и то: на лични захтев, ако прекрши Пословник о раду Матичног научног одбора.

Надлежност матичног научног одбора

Члан 22.

Матични научни одбор:

1. доноси одлуку о избору кандидата у научно звање, у складу са овим законом и актом о поступку и начину вредновања (квантификацији) научноистраживачких резултата истраживача,
2. даје оцене о научној компетентности истраживача, односно наставника универзитета и факултета у вези реализације програма и пројекта утврђених овим законом,
3. спроводи одлуке Националног савета поводом жалби истраживача на одлуку о избору у научно звање,
4. даје мишљење, припрема извештаје и друге материјале на захтев министра, Националног савета и Одбора за акредитацију,
5. предлаже критеријуме и поступак за избор у научна и истраживачка звања,
6. одлучује у другом степену о жалбама истраживача на одлуке научног већа института,
7. доноси пословник о свом раду,
8. обавља и друге послове у складу, овим законом и актом о образовању.

Матични научни одбор подноси извештај министру о свом раду, најмање, једном годишње.

4. Заједница института Србије

Члан 23.

Ради координирања рада, остваривања заједничких интереса и научноистраживачке сарадње, усклађивања политике набавке и коришћења научноистраживачке опреме и лабораторијског простора, набавке и коришћења научних публикација, међусобног повезивања и сарадње са другим члановима академске мреже Србије, неговања научне критике и вредновања сопственог научноистраживачког рада, оснива се Заједница института Србије (у даљем тексту: **Заједница**).

Заједница има статус правног лица, у складу са законом.

Заједницу чине сви институти на територији Републике Србије који испуњавају услове за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса, односно налазе се у Регистру института, у складу са овим законом.

У оквиру Заједнице, институти се могу удруживати, односно повезивати и по сродним научним областима, у складу са статутом Заједнице.

На оснивање, организацију и рад Заједнице примењује се пропис који се односи на друштвене организације и удружења грађана.

Организација, начин рада, именовање органа управљања и других стручних тела регулишу се статутом Заједнице.

Заједница обавља послове, у складу са статутом и овим законом.

5. Министарство надлежно за послове научноистраживачке делатности

Члан 24.

Министарство:

1. планира и води политику у области научноистраживачке делатности,
2. прати и подстиче развој научноистраживачке делатности у Републици,
3. расподељује финансијска средства из буџета Републике научноистраживачким организацијама за остваривање програма утврђених чланом 10. овог закона и контролише њихово наменско коришћење,
4. доноси решења о испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности (решења о регистрацији),
5. води Регистар института, Регистар истраживача и друге регистре, у складу са овим законом.
6. остварује међународну научну и технолошку сарадњу и стара се о укључивању (интеграцији) научноистраживачких организација у европски истраживачки простор,
7. врши управни надзор,
8. обавља и друге послове, у складу са законом.

Члан 25.

Ради обављања послова у вези примене овог закона и других послова из своје надлежности, Министарство може да образује научне и стручне савете, комисије, радне групе и друга експертска и радна тела.

Чланови тела Министарства из става 1. овог члана обавезни су да износе независна стручна мишљења и ставове, а не да заступају интересе било које појединачне научноистраживачке организације.

Актом о оснивању, који доноси министар, одређује се делокруг рада, састав и надлежност тела из става 1. овог члана.

Члан 26.

Стручне и административне послове за потребе савета, тела, одбора и других стручних комисија и тела, утврђених овим законом, обавља Министарство.

Средства за рад тела из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Министар доноси акт којим се утврђују критеријуми и начин финансирања тела из члана 25. овог закона.

IV. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Члан 27.

Научноистраживачке организације, у смислу овог закона, су:

1. институције од националног значаја (Српска академија наука и уметности и Матица српска),

2. високошколске установе (универзитети и факултети),
3. институти,
4. друге организације, у складу са овим законом.

1. Институције од националног значаја

Члан 28.

Српска академија наука и уметности и Матица српска су институције од националног значаја.

Оснивање, организација, рад и управљање Српске академије наука и уметности и Матице српске уређују се посебним законима.

2. Високошколске установе

Члан 29.

Високошколске установе (универзитети и факултети) су установе које обављају делатност високог образовања, у складу са посебним законом.

Установе из става 1. овог члана обављају научноистраживачку делатност, у складу са овим законом.

V. ИНСТИТУТИ

1. Оснивање, организовање и обављање научноистраживачке делатности од општег интереса

Члан 30.

Институт, у смислу овог закона, јесте научноистраживачка организација која обавља научноистраживачку делатност од општег интереса, под условима утврђеним овим законом.

Члан 31.

Институт се може основати као установа, у складу са прописима о јавним службама, или као привредно друштво, у складу са прописима о привредним друштвима.

На оснивање, рад, организацију и укидање института, примењују се прописи који се односе на јавне службе или прописи који се односе на привредна друштва, у зависности од тога да ли се институт оснива као установа или привредно друштво.

Члан 32.

Оснивач института може бити Република, домаће и страно правно и физичко лице, у складу са законом.

Кад институт оснива више оснивача, њихова међусобна права, обавезе и одговорности уређују се уговором.

Пре доношења акта о оснивању, односно укидању института, оснивач усваја елаборат о оправданости оснивања, односно укидања института.

Кад је оснивач института Република, акт о оснивању, односно укидању доноси Влада.

Члан 33.

Институт чији је оснивач Република послује средствима у државној својини, а институт чији је оснивач домаће и страно правно и физичко лице послује средствима у другим облицима свијине, у складу са законом.

Институт чији је оснивач Република користи непокретности и друга средства, у складу са законом о средствима у својини Републике.

Непокретности и друга имовина стечена на основу завештања и поклона, својина су института који је ту имовину стекао.

Члан 34.

Делатност и организација института уређује се статутом.

О промени назива, седишта, делатности, облика организовања, као и о другим статусним променама института, одлучује оснивач, односно власник.

Под статусном променом института у смислу овог закона подразумева се спајање, подела и одвајање.

Институт чији је оснивач Република може вршити промене из ст. 2 и 3. овог члана, уз претходно прибављену сагласност Владе.

Члан 35.

Институтом управља оснивач, односно власник сразмерно уделу капитала.

Када је Република оснивач института, право управљања институтом остварује Влада, у складу са овим законом.

У институтима са мешовитим државним и приватним капиталом, Влада остварује право управљања, сразмерно уделу државног капитала.

Члан 36.

У циљу комерцијализације резултата научноистраживачког рада, подстицања предузетништва и пословног повезивања, институт може бити оснивач центра за трансфер технологије, иновационог центра, пословно-технолошког инкубатора, научно-технолошког парка и других организација, у складу са законом.

2. Врсте института

Члан 37.

У зависности од врсте истраживања и делатности, облика организовања и начина финансирања своје делатности, институт може обављати научноистраживачку делатност као: а) научни институт и б) истраживачко-развојни институт.

Члан 38.

Према власничкој структури, институт може бити: државни, приватни и мешовити.

Државни институт, у смислу овог закона, је институт чији је оснивач Република Србија или институт у коме је држава власник.

Приватни институт, у смислу овог Закона, је институт чији је оснивач физичко или правно лице, или институт у коме је већинско приватно власништво.

Институт са мешовитим власништвом, у смислу овог закона, је институт у коме држава има мањинско власничко учешће, односно мање од 50% капитала.

Члан 39.

Научни институт се оснива, односно организује као установа, у складу са прописима о јавним службама.

Истраживачко развојни институт се оснива, односно организује као установа, у складу са прописима о јавним службама, или као привредно друштво, у складу са прописима о привредним друштвима.

а) Научни институт

Члан 40.

Научни институт је установа чију претежну делатност чине основна истраживања и примењена истраживања која су у функцији валоризације резултата основних истраживања.

Научни институт може у свом саставу имати регионалне научне центре, као своје организационе делове, у складу са статутом.

Члан 41.

Научни институт може обављати научноистраживачку делатност ради остваривања општег интереса, ако:

1. има програм научноистраживачког рада,
2. резултатима научноистраживачког рада доприноси развоју науке, односно доприноси општем фонду знања,
3. има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом најмање 20 истраживача компетентних за област науке којом се институт бави, од којих најмање 10 истраживача у научним или наставним звањима и 10 истраживача у звању истраживач-сарадник или вишем звању,

4. има програм развоја научноистраживачког подмлатка,
5. има одговарајући простор, опрему и друга средства за остваривање програма и пројеката од општег интереса,
6. има научно-информативну документацију.

б) Истраживачко-развојни институт

Члан 42.

Истраживачко-развојни институт је организација чију претежну делатност чине примењена и развојна истраживања усмерена ка задовољавању потреба непосредних корисника резултата истраживања, и основна истраживања као основа за примењена и развојна истраживања.

Члан 43.

Истраживачко-развојни институт може обављати научноистраживачку делатност ради остваривања општег интереса, ако:

1. има програм научноистраживачког рада,
2. резултатима својих истраживања доприноси освајању нових производа и уређаја, сорти и врста, као и увођењу нових или побољшању постојећих технолошких поступака, система и услуга,
3. обавља трансфер знања и технологија,
4. има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом најмање 12 истраживача компетентних за област науке којом се институт бави, од којих најмање 7 истраживача у научним или наставним звањима и 5 истраживача у звању истраживач-сарадник или вишем звању,
5. има програм развоја научноистраживачког подмлатка,
6. има одговарајући простор, опрему и друга средства за остваривање програма и пројеката,
7. има научно-информативну документацију.

Члан 44.

Акт о испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности од општег интереса из чл. 40 и 42. овог закона доноси министар.

На основу акта из става 1. овог члана, Министарство врши упис института у Регистар института.

Центар изврности

Члан 45

Статус центра изврности може стећи научноистраживачка организација из члана 27. овог закона, или њен организациони део, ако у дужем временском периоду остварује врхунске научне и стручне резултате у одређеној научној дисциплини, и на основу којих остварује међународну научну, техничку и технолошку сарадњу.

Члан 46.

Акт о критеријумима и мерилима за додељивање, потврђивање и одузимање статуса центра изврсности, доноси Национални савет.

Акт о додели или одузимању статуса центра изврсности доноси Национални савет, на утврђени предлог Одбора за акредитацију.

Проверу статуса из става 2. овог обавља Одбор за акредитацију сваке четврте године.

На основу провере и извештаја Одбора за акредитацију, Национални савет доноси акт о задржавању или укидању статуса из става 2. овог члана.

Употреба и коришћење назива институт

Члан 47.

Научноистраживачка организација је дужна, да уз свој назив, истакне и назив организационе форме по којој је регистрована у Министарству, као и посебан статус, уколико га је стекла, у складу са овим законом.

Организација која није регистрована у Министарству као научноистраживачка организација, у складу са овим законом, не сме у свом називу да користи називе, и то: "научни институт", "истраживачко-развојни институт", као ни назив "центар изврсности", који су утврђени овим законом.

Облици сарадње научноистраживачких организација и учешће института у високом образовању

Члан 48.

Научноистраживачке организације из члана 27. овог закона могу да сарађују и учествују у остваривању заједничких научноистраживачких програма и пројеката, кроз образовање заједничких истраживачких тимова, на одређеном пројектном задатку.

Научноистраживачке организације могу да остварују сарадњу и у заједничком учешћу у реализацији међународних програма и пројеката, пројеката са привредом и другим секторима услуга, као и у заједничком коришћењу научноистраживачке, лабораторијске и друге инфраструктурне опреме.

Међусобна права и обавезе у остваривању сарадње из става 1. и 2. овог члана, научноистраживачке организације регулишу уговором, односно споразумом, у складу са својим статутом.

Члан 49.

Институт може организовати или учествовати у остваривању магистарских и докторских студија у научној области за коју је матичан са сродном високошколском установом, у складу са прописима о високом образовању и статутом универзитета.

Приватизација института

Члан 50.

Институти се могу приватизовати, у складу са прописима о приватизацији.

Институт чији је оснивач Република може се приватизовати по посебном програму и уз претходну сагласност Владе.

Програм из става 2. овог члана доноси Влада, на предлог Министарства.

VII. ОРГАНИ У ИНСТИТУТУ

Члан 51.

Органи управљања у научном институту и истраживачко-развојном институту који се оснива, односно организује као установа су: управни одбор и директор.

Управни одбор и директор имају надлежности, у складу са законом.

Органе из става 1. овог члана именује оснивач, односно власник института.

Истраживачко-развојни институт који се оснива, односно организује у складу са прописима о привредним друштвима, а Република није оснивач нити већински власник, има органе у складу са тим прописима.

Кад је Република власник дела капитала истраживачко-развојног института, Влада именује своје представнике у органе управљања наведеног института, сразмерно уделу капитала, без обзира да ли је институт организован као установа или привредно друштво.

1. Именовање органа управљања у институту чији је оснивач Република Србија

Управни одбор

Члан 52.

Управни одбор института чији је оснивач Република Србија има осам чланова које именује Влада, од којих четири члана одређује Влада, као своје представнике, а остале чланове одређује научно веће из реда истраживача у научном звању запослених у институту.

Управни одбор има председника и заменика председника.

Председника управног одбора именује Влада, из реда својих представника у управном одбору, актом о именовању чланова управног одбора.

Мандат чланова управног одбора траје четири године.

Председник и чланови управног одбора могу бити разрешени, и пре истека мандата, на лични захтев или на захтев овлашћеног предлагача из става 1. овог члана.

Акт о разрешењу председника и члана управног одбора доноси Влада.

Члан 53.

Управног одбор:

1. доноси статут института,
2. одлучује о пословању института,
3. усваја извештај о пословању и годишњи обрачун,
4. доноси програм и план рада института,
5. поставља и разрешава директора,
6. одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом,
7. врши друге послове, у складу са законом и статутом.

Управни одбор доноси статут института, уз сагласност Министарства.

Директор

Члан 54.

Директор руководи институтом, у складу са законом.

Директор се бира јавним конкурсом, на четири године, из реда истраживача у научном звању.

Директор је у радном односу у институту, са пуним радним временом.

Директора именује и разрешава Управни одбор на образложени предлог научног већа института, и уз прибављену сагласност министра.

Директор не може бити члан управног одбора, али може присуствовати седницама управног одбора.

Управни одбор може разрешити директора пре истека мандата: на лични захтев, ако је злоупотребио положај, на захтев министра ако је неспешно управљао институтом, ако је починио кривично дело, или на образложен захтев научног већа.

У случају да је директор разрешен пре истека мандата, а на јавном конкурсима није изабран нови директор, управни одбор, уз сагласност министра, именује вршиоца дужности директора на период, најдуже, од 6 месеци, у коме року управни одбор треба да распише нови јавни конкурс и изабере директора института.

Ако управни одбор, у року од 6 месеци по поновљеном јавном конкурсима, не изабере директора института, министар именује новог вршиоца дужности института и покреће иницијативу код Владе за разрешење постојећих и именовање нових чланова управног одбора института.

2. Научно веће у институту

Члан 55.

Научно веће је стручни орган у институту.

Научно веће образује се у научном и истраживачко-развојном институту.

Статутом института утврђује се број, састав и начин избора чланова научног већа.

Чланови научног већа су истраживачи у научном звању запослени у институту, као и истраживачи изван института, који образује научно веће, најмање у звању вишег научног сарадника и или ванредног професора у научној области којом се институт бави.

Члан 56.

Научно веће:

1. предлаже научноистраживачки програм института који је усклађен са Стратегијом,
2. предлаже научне пројекте и оцењује резултате остварених пројеката,
3. анализира и усваја извештаје о реализацији пројеката,
4. анализира и оцењује научни рад истраживача,
5. утврђује предлог за стицање научног звања,
6. одлучује о стицању истраживачког звања,
7. предлаже кандидата за избор директора, оцењује рад директора и предлаже његово разрешење,
8. именује и разрешава своје представнике у управном одбору института,
9. предлаже управном одбору набавку научноистраживачке опреме,
10. обавља друге послове утврђене статутом института и овим законом.

Приликом утврђивања предлога за стицање научног звања, научно веће мора да има најмање седам чланова, који су истом или вишем звању од кандидата који стиче научно звање.

VIII. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 57.

Министарство води евиденцију института који испуњавају услове за обављање научноистраживачке делатности, у складу са овим законом (у даљем тексту: **Регистар института**) и евиденцију истраживача (даљем тексту: **Регистар истраживача**).

У Регистар истраживача уписују се лица, држављани Републике Србије, која су стекла звање истраживача у складу са овим законом, као и лица која су стекла звања, у складу са законом о високом образовању.

Упис у Регистар института спроводи се на основу акта који доноси министар, а упис у Регистар истраживача спроводи се на основу акта о избору у научноистраживачко, наставно и стручно звање.

Облик, садржај и начин вођења регистра из става 1. овог члана, као и поступак уписа и брисања из тих регистара прописује министар.

Члан 58.

Поред Регистра института и Регистра истраживача, Министарство води и друге евиденције, односно базе података у оквиру реализације програма утврђених чланом 10. овог закона.

Члан 59.

Институти који се налазе у Регистру института, као и истраживачи који се налазе у Регистру истраживача могу учествовати на конкурс за остваривање програма од општег интереса, утврђених овим законом.

Члан 60.

Ако институт који се налази у Регистру института, престане да испуњава неки од услова утврђених чл. 40. и 42. овог закона, директор института је у обавези да о томе извести Министарство, најкасније у року од 30 дана од дана када је институт престао да испуњава услов.

Министар актом одређује рок, најдуже од 90 дана, у коме институт треба да испуни прописане услове.

Ако институт не испуни услов у року из става 2. овог члана, министар доноси акт о његовом брисању из Регистра института и раскида уговор о финансирању одобреног програма, односно пројекта са тим институтом.

Члан 61.

Подаци из регистара из става 1. члана 57. овог закона доступни су јавности, осим података који представљају службену тајну, или личних података истраживача који се не односе на њихов научни и стручни рад.

Код употребе личних података примењују се одредбе закона којима се регулише заштита података о личности, ако овим законом није другачије одређено.

IX. ИСТРАЖИВАЧИ

Дефиниција истраживача

Члан 62.

Послове научноистраживачке делатности обављају лица која испуњавају услове прописане овим законом (у даљем тексту: **истраживачи**), као и наставници и сарадници универзитета и факултета.

Члан 63.

Истраживач, у смислу овог закона, је лице са високом стручном спремом које ради на научноистраживачким и развојним пословима и које је изабрано у звање, у складу са овим законом.

Звања истраживача и еквиваленција звања

Члан 64.

У зависности од остварених резултата у научноистраживачком раду, истраживач може стећи, у складу са овим законом истраживачко звање: истраживач-приправник и истраживач-сарадник, и научно звање: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник.

Звања истраживача са високом стручном спремом који нису изабрани у звања из става 1. овог члана, а раде на истраживачко-развојним пословима, имају објављене научне и стручне радове или остварене резултате у истраживачко-развојном раду, заштићене патенте или проналаске, су: стучни сарадник, виши стручни сарадник и стручни саветник.

Истраживачи из става 2. овог члана распоређују се на одговарајућа радна места у складу са општим актом научноистраживачке организације.

Члан 65.

Звање истраживач приправник стиче лице са високом стручном спремом које је уписало последипломске студије, које се бави научноистраживачком радом, и које је завршило студије првог академског степена, са укупном просечном оценом најмање осам.

Истраживач-приправник је у обавези да у року од 3 година заврши магистарске академске студије.

Звање истраживач-сарадник може стећи лице које има академско звање магистра наука и које се бави научноистраживачким радом.

Истраживач-сарадник је у обавези да у року од 6 година заврши докторске академске студије.

Звање научни сарадник може стећи истраживач који има академско звање доктора наука из научне области у којој стиче звање и објављене научне радове.

Звање виши научни сарадник може стећи истраживач који има академско звање доктора наука, објављене радове са рецензијом у научним публикацијама међународног и водећег домаћег ранга, и који својим укупним научним радом доприноси развоју одговарајуће научне области.

Звање научног саветника може стећи истраживач који има академско звање доктора наука, објављене радове са рецензијом у научним публикацијама водећег међународног ранга, или, изузетно за друштвене и хуманистичке науке, у научним

публикацијама међународног ранга, који има значајан утицај на развој одговарајуће научне области, и који је руководио пројектима.

Избор у научна звања врши се у складу са овим законом и актом о поступку и начину вредновања (квантификацији) научноистраживачких резултата истраживача

Члан 66.

У обављању послова научноистраживачке делатности, звања утврђена законом којим се уређује област високог образовања одговарају звањима утврђеним овим законом, и то: звање сарадник у настави - звању истраживач-приправник; звање асистент - звању истраживач-сарадник; звање доцент - звању научни сарадник; звање ванредни професор - звању виши научни сарадник и звање редовни професор - звању научни саветник.

Поступак избора у научноистраживачка звања

Члан 67.

Свако лице, које испуњава услове прописане овим Законом, може у одговарајућој научноистраживачкој организацији да покрене поступак за избор у научноистраживачко звање.

Поступак за избор у научноистраживачко звање може покренути и научно веће у научноистраживачкој организацији у којој кандидат за избор у звање запослен.

Поступак избора у научноистраживачко звање покреће се у року од 30 дана, од дана подношења захтева за избор у научноистраживачко звање.

Захтев за избор у научноистраживачко звање може поднети и лице које у моменту подношења захтева није запослено у научноистраживачкој организацији.

Захтев за избор у научноистраживачко звање подноси се научном већу научноистраживачке организације.

Поступак избора у научна звања

Члан 68.

Ради спровођења поступка за стицање научног звања, научно веће, приликом покретања поступка за избор у звање, образује комисију од најмање три члана који имају научно звање у научној области у којој кандидат стиче звање.

Чланови комисије не могу бити у нижем звању од звања које стиче кандидат.

Члан 69.

Научно веће научноистраживачке организације које утврђује предлог за избор у научно звање, обавезно је да утврди предлог о стицању научног звања у року 90 дана од дана када је на седници научног већа покренут поступак за избор у научно звање.

Члан 70.

Комисија је обавезна да у року од 30 дана од дана пријема захтева поднесе научном већу извештај о избору у научно звање кандидата.

Члан 71.

Извештај комисије садржи: биографске податке, преглед стручног и научног рада, оцену стручног и научног рада кандидата за претходни изборни период, оцену о томе да ли су испуњени услови за стицање научног звања, као и предлог научном већу за одлучивање.

Извештај комисије учиниће се доступним јавности на начин утврђен општим актом научноистраживачке организације, најмање 30 дана пре доношења одлуке научног већа.

Члан 72.

Право да одлучују о стицању научног звања имају истраживачи у научном звању, који су у истом или вишем научном звању у које се бира кандидат.

Одлуку о предлогу за избор у научно звање доноси научно веће већином од укупног броја чланова научног већа, који имају право да одлучују о избору у научно звање.

Број чланова већа који одлучују о предлогу за избор у звање не може бити мањи од седам чланова научног већа.

Члан 73.

Одлуку о предлогу за избор у научно звање, са одговарајућом документацијом, научно веће доставља оговарајућем матичном научном одбору.

Матични научни одбор је дужан да донесе одлуку о избору у звање у року од 60 дана од дана пријема предлога одлуке са документацијом.

Члан 74.

Ако је кандидат незадовољан одлуком матичног научног одбора, може да поднесе жалбу, односно приговор Националном савету.

Поступак избора у истраживачка звања

Члан 75.

Научно веће је обавезно да донесе одлуку о стицању звања истраживач-сарадник у року од 90 дана од дана када је на седници научног већа покренут поступак за избор у то звање.

Уколико научно веће не донесе одлуку о стицању звања истраживач-сарадник у року из става 1. овог члана, лице које се бира у звање може у року од 15 дана да поднесе приговор надлежном матичном одбору.

Надлежни матични научни одбор доноси коначну одлуку о стицању звања истраживач-сарадник из става 2. овог члана.

Члан 76.

Ради спровођења поступка за стицање звања истраживач-сарадник, научно веће, приликом покретања поступка за избор у звање, образује комисију од најмање три члана који имају научно звање у научној области у којој кандидат стиче звање.

Комисија је обавезна да у року од 30 дана од дана када је образована поднесе научном већу извештај о избору у истраживачко звање кандидата.

Члан 77.

Извештај комисије садржи: биографске податке, преглед стручног и научног рада, оцену стручног и научног рада кандидата за претходни изборни период, оцену о томе да ли су испуњени услови за стицање звања, као и предлог одлуке научном већу за одлучивање.

Извештај комисије учиниће се доступним јавности на начин утврђен општим актом научноистраживачке организације, најмање 30 дана пре доношења одлуке научног већа.

Члан 78.

Одлуку о избору у звање истраживач-сарадник доноси научно веће већином од укупног броја чланова научног већа.

Члан 79.

Сваке године, научно веће научноистраживачке организације оцењује рад истраживача-приправника и истраживача-сарадника, на основу извештаја ментора о успешности истраживача на последипломским студијама и у научном раду.

Поступак оцењивања из става 1. овог члана ближе се уређује правилником који доноси министар, на предлог матичних научних одбора.

Члан 80.

Избором у научно, односно истраживачко звање, истраживач стиче право уписа у Регистар истраживача.

Трајање звања и поступак реизбора

Члан 81.

Звање научног сарадника и вишег научног сарадника стиче се на период од 5 година, а звање научног саветника је трајно.

Стечена научна звања престају да важе избором у више звање, или одузимањем звања.

Истраживач са научним, односно истраживачким звањем, или научноистраживачка организација у којој је истраживач запослен, покрећу поступак избора у више звање шест месеци пре истека рока из става 1. овог члана.

Изузетно, поступак се може покренути по истеку три године од избора у претходно звање, на образложен захтев научноистраживачке организације.

Члан 82.

Избор у звање истраживач-приправник врши се за период од 3 године, без права реизбора.

Избор у звање истраживач-сарадник врши се за период од 3 године, са могућношћу још једног реизбора.

Члан 83.

Научно звање се може одузети:

1. ако се појаве чињенице и докази из којих произлази да у тренутку избора у научно звање кандидат није испуњавао прописане услове,
2. ако се утврди да научни радови на основу којих је кандидат изабран у звање представљају плагијат.

Поступак за одузимање звања може покренути заинтересовано правно или физичко лице.

Поступак за одузимање звања води надлежни матични научни одбор.

Учешће истраживача у настави

Члан 84.

Истраживач у научном звању који је запослен у институту може учествовати у извођењу наставе, испитивати студенте на испитима из тих студија, бити члан комисије за припрему извештаја за избор наставника, ментор, као и члан комисије за оцену и одбрану магистарске тезе и докторске дисертације, у складу са уговором који закључи са надлежним органом у високошколској установи.

Ради рационалног коришћења укупних научноистраживачких потенцијала, а посебно компетентних научних кадрова, обавеза је универзитета и факултета чији је оснивач Република да у настави ангажују компетентне истраживаче који су запослени у институтима.

Заслужни научник

Члан 85.

Национални савет може, на предлог научног већа научноистраживачке организације, истакнутим научницима у пензији, са међународно признатим резултатима и угледом, да додели звање заслужног научника.

Заслужни научник може учествовати у реализацији програма од општег интереса из члана 10. овог закона.

Поступак именовања и права заслужног научника ближе су уређују актом који доноси Национални савет.

Награда за научно достигнуће

Члан 86.

Национални савет додељује награде и признања за врхунска научна достигнућа и резултате у научноистраживачком раду, као и признања за животно дело истраживача.

Предлагање, критеријуми и поступак доделе награда из става 1. овог члана, као и висина и врста награде, утврђује се посебним актом који доноси Национални савет.

IX. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ИНСТИТУТУ

Члан 87.

У погледу, права, обавеза и одговорности запослених у институту примењује се Закон о раду, ако овим законом није друкчије одређено.

О појединачним правима, обавезама и одговорностима запослених у институту, одлучује директор института.

Члан 88.

Истраживачу у научном звању престаје радни однос по сили закона када наврши 65 година живота.

Истраживач у научном звању коме је престао радни однос због одласка у пензију задржава звање које је имао у тренутку пензионисања.

Члан 89.

Истраживачу у научном звању и истраживачу-сараднику, после проведених пет, односно три године рада у институту, може се одобрити плаћено одсуство у трајању до једне године ради стручног и научног усавршавања у иностранству, у складу са статутом института.

Члан 90.

У време породилских одсустава, боловања дужих од три месеца, служења војне обавезе, обављања јавне дужности, стручног усавршавања, као и у другим случајевима, када истраживач из оправданих разлога није у могућности да се бави научноистраживачким радом, рокови за избор у више звање и радно место мирују и неће се урачунавати у рок за избор, односно реизбор.

X. ФИНАНСИРАЊЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ

Извори финансирања

Члан 91.

Средства за финансирање научноистраживачке делатности обезбеђују се из:

1. средстава оснивача,
2. буџета Републике Србије,
3. буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе,
4. средстава привредних друштава, удружења и других организација,
5. средстава остварених сопственим приходом научноистраживачких организација,
6. средстава домаћих фондова, задужбина и поклона правних и физичких лица,
7. средстава иностраних фондација, правних и физичких лица и донација,
8. других извора који не угрожавају аутономију и достојанство научноистраживачког рада.

Финансирање програма од општег интереса за Републику Србију

Члан 92.

Средства за финансирање програма од општег интереса за Републику Србију, утврђених чланом 10. овог закона, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

У суфинансирању програма утврђених чланом 10. овог закона могу учествовати органи аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и друга правна и физичка лица.

Члан 93.

Програм основних истраживања и Програм истраживања у технолошком развоју финансирају се путем пројектног финансирања.

Пројектно финансирање је финансирање извршилаца истраживања и примењује се за све врсте истраживања.

Пројектно финансирање обухвата финансирање рада истраживача и финансирање материјалних трошкова истраживања.

У циљу реализације истраживачких и развојних пројеката из буџета Републике дају се неповратна средства научноистраживачким организацијама, осим ако посебним уговором, којим се регулишу међусобна права и обавезе извршилаца пројеката и Министарства, није друкчије одређено.

Финансирање Програма основних истраживања и Програма истраживања у технолошком развоју, врши се у складу са посебним актом о избору, вредновању и финансирању пројеката научноистраживачког рада, који доноси Национални савет. За сваки нови циклус истраживања у области основних наука и у технолошком развоју, Министарство расписује конкурс, најмање 6 месеци пре истека рока за реализацију текућег циклуса истраживања у овим областима.

Програми из става 1. овог члана почињу са реализацијом и финансирањем, по правилу, почетком календарске године.

Члан 94.

Поред програма од општег интереса, утврђених чланом 10. овог закона, средствима из буџета Републике Србије финансирају се и посебни програми и пројекти, интердисциплинарног карактера који обједињују циљно усмерена основна истраживања, технолошки развој и развој научноистраживачке инфраструктуре, а реализују их истраживачи из различитих научноистраживачких организација.

Програме и пројекте из става 2. овог члана доноси министар, ради реализације приоритетних задатака и циљева утврђених Стратегијом, на предлог Националног савета.

Члан 95.

За финансијска средства из буџета Републике Србије намењена реализацији програма од општег интереса и посебних програма и пројеката, конкуришу, под једнаким условима, научноистраживачке организације из члана 27. овог закона.

Члан 96.

Финансирање, односно учешће у суфинансирању програма од општег интереса, утврђених чланом 10. овог закона и посебних програма и пројеката, врши се у складу са посебним актом за сваки програм појединачно.

Акт из става 1. овог члана доноси Национални савет.

Члан 97.

За остваривање програма од општег интереса утврђених чланом 10. овог закона, као и за остваривање посебних програма и пројеката, Министарство расписује конкурс, односно јавни оглас.

Конкурсом се утврђују: рок за подношење пријаве, услови и време за остваривање програма, односно пројекта, и друга питања од значаја за спровођење конкурса.

Право да се пријаве на конкурс имају све научноистраживачке организације из члана 27. овог закона.

Члан 98.

Научноистраживачка организација, којој је одобрено остваривање програма, односно пројекта, закључује са Министарством уговор о њиховом остваривању којим се уређују међусобна права и обавезе.

Министарство врши надзор над наменским коришћењем средстава и има право раскида уговора ако утврди ненаменско коришћење буџетских средстава.

Члан 99.

Научноистраживачка организација којој је одобрено остваривање програма, односно пројекта обавезна је да на захтев Министарства поднесе извештај о остваривању програма, односно пројекта, најмање, једном годишње.

Финансирање институција од националног значаја

Члан 100.

Средства за рад и реализацију научноистраживачког програма Српске академије наука и уметности и Матице српске обезбеђују се у буџету Републике Србије, у складу са програмом утврђеним тачком 4. члана 10. овог закона.

Организације из става 1. овог члана могу учествовати у остваривању и других програма утврђених овим законом.

Порески подстицаји

Члан 101.

Република пореском политиком и другим мерама подстиче домаћа и страна правна и физичка лица да улажу средства за остварење програма и пројеката утврђених овим законом.

XI. НАДЗОР

Члан 102.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона врши Министарство.

Управни надзор над радом института чији је оснивач Република врши Министарство, у складу законом.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 103.

Институти који су обављали научноистраживачку делатност од општег интереса, односно налазе се у Регистру научноистраживачких организација, у складу са Законом о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС", број 52/93) (у даљем тексту: регистровани институти) дужни су да ускладе своју организацију и донесу опште акте у складу са овим законом, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Регистровани институти су дужни да у року из става 1. овог члана поднесу захтев Министарству са одговарајућом документацијом ради утврђивања испуњености услова за обављање научноистраживачке делатности у складу са овим законом (у даљем тексту: пререгистрација института).

До пререгистрације, постојећи институти настављају са радом и обављањем научноистраживачке делатности од општег интереса.

Члан 104.

Влада ће донети Стратегију научног и технолошког развоја у року од 6 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења Стратегије из става 1. овог члана примењиваће се Политика научног и технолошког развоја ("Службени гласник РС", број 17/94).

Национални савет донеће програме од општег интереса, утврђене чланом 10. овог закона, у року од 6 месеци од дана усвајања Стратегије.

Члан 105.

Влада ће именовати чланове Националног савета року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Министарство ће именовати чланове Одбора за акредитацију, као и чланове матичних научних одбора у року од шест месеци, од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 106.

Влада ће именовати чланове управних одбора института, у складу са овим законом, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Управни одбор из члана 1. овог члана, расписаће конкурс за избор директора института чији је оснивач Република Србија и именовати директора, у складу са овим законом, у року од 3 месеца од дана свог именовања, односно конституисања.

Члан 107.

Подзаконски акти, прописани овим законом, донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 108.

Започети поступци за стицање истраживачког, односно научног звања, према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Лица која су стекла научноистраживачка звања по Закону о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС", број 52/93) задржавају то звање за период на које су изабрана.

Члан 109.

Финансирање програма од општег интереса из члана 10 овог закона, у складу са одредбама овог закона, почеће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона. (АЛТЕРНАТИВА: почеће 2006. године).

До истека рока из става 1. овог члана, финансирање постојећих програма Министарства вршиће се, у складу са важећим прописима.

Члан 110.

Даном ступања на снагу овог Закона, престаје да важи Закон о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС" број 52/93).

Подзаконски акти донети на основу закона из става 1. овог члана примењиваће се и после престанка важења овог закона, све до доношења одговарајућих прописа по овом закону ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 111.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".